

PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA
IM. KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ
w LUBLINIE

Wydział Informacyjno-Bibliograficzny

BIBLIOTERAPIA

(bibliografia adnotowana w wyborze)

Opracowała
Ewelina Czajkowska

L U B L I N 2 0 1 0

1. **Bajka w twórczym rozwoju i arteterapii / Olga Handford, Wiesław Karolak. - Łódź : Wydaw. Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, 2007. - 156 s.**

Książka składa się z dwóch części: część pierwsza to wstęp – rozważania teoretyczne na temat bajki, myślenia twórczego oraz form i sposobów zapisu procesu myślowego w postaci książkowej. Część druga składa się z zestawu ćwiczeń wraz z dokumentacją z ich realizacji. Ćwiczenia znajdujące się w książce przeznaczone są dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. W każdym ćwiczeniu podany jest cel, precyzyjne polecenie, opis przebiegu realizacji, potrzebne materiały. Pozycja jest ofertą dla nauczycieli, metodyków, arteterapeutów, ale również dla studentów wielu specjalności pedagogicznych, edukacji artystycznej i arteterapii.

2. **Bajki, które leczą. Cz. 1 / Doris Brett. - Wyd. 2. - Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2002. - 234 s.**

Doris Brett pokazuje, w jaki sposób zastosować metodę, która nie tylko rozwiązuje problemy dziecka (pójście do przedszkola, koszmary nocne, lęk przed zwierzętami, czy też inne trudności), ale też umacnia więź pomiędzy nim a jego rodzicami. Do nich właśnie adresowana jest ta książka (choć jej lekturę można polecić wszystkim osobom, które pracują z dziećmi). Każde z opowiadań zawartych w książce można przekształcić i dostosować do potrzeb własnego dziecka.

3. **Bajki, które leczą. Cz. 2 / Doris Brett. - Wyd. 2. - Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2002. - 218 s.**

To kontynuacja książki "Bajki, które leczą. Cz. 1". Książka skierowana jest do rodziców, którzy chcą pomóc swoim dzieciom w rozwiązywaniu nurtujących je problemów. Autorka przedstawia w niej opowiadania dotyczące m.in. lęku przed ciemnością, moczenia nocnego, nieśmiałości – które same w sobie stanowią prostą, skuteczną, a co najważniejsze, domową technikę terapii dzieci. Terapeutami są w tym wypadku rodzice, którzy mogą nie tylko przeczytać swoim pociechom przykładowe opowiadanie, lecz również na podstawie książki nauczyć się zasad tej techniki terapeutycznej, dostosowywania jej do potrzeb własnego dziecka, a wreszcie – samodzielnego opowiadania historii.

4. **Biblioterapia : teksty terapeutyczne, konspekty i scenariusze zajęć / Irena Borecka. - Gorzów Wielkopolski : Wojewódzki Ośrodek Metodyczny, 2002. - 88 s.**

Publikacja składa się z dwóch części. Pierwsza teoretyczna dotyczy biblioterapii - jej celów i zadań, zastosowania, postępowania biblioterapeutycznego oraz programów biblioterapeutycznych. W drugiej części zamieszczone zostały teksty biblioterapeutyczne i scenariusze zajęć, które pochodzą z warsztatu biblioterapeutycznego autorki.

5. **Biblioterapia : teoria i praktyka : poradnik / Irena Borecka. - Warszawa : Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2001. - 143 s.**

Niniejsza propozycja to kilka wybranych zagadnień dotyczących teorii i praktyki biblioterapeutycznej. Autorka przybliżyła w niej najbardziej znane poglądy na temat biblioterapii. Książka podzielona jest na trzy części. Część

pierwsza – „Teoretyczne podstawy biblioterapii” jest wprowadzeniem w zagadnienia metodyczne. Część druga poradnika – „Biblioterapia w praktyce”, zawiera szczegółowy opis kilku modeli postępowania biblioterapeutycznego i ich zastosowania. Ostatnią część stanowią „Aneksy”. Znajdziemy tam przykładową bibliografię, narzędzia diagnostyczne, kwestionariusze, programy biblioterapeutyczne, scenariusze zajęć biblioterapeutycznych oraz same teksty terapeutyczne. Zaprezentowane modele postępowania biblioterapeutycznego mogą być inspiracją dla bibliotekarzy, terapeutów zajęciowych i nauczycieli.

6. Biblioterapia dla klas IV - VI szkoły podstawowej / Marta Franaszczuk-Truszkowska. - Gdańsk : "Harmonia", 2006. - 103 s.

Niniejsza publikacja to zbiór scenariuszy zajęć biblioterapeutycznych opartych na tekstach literackich, przeznaczony dla nauczycieli wychowawców, bibliotekarzy, pedagogów szkolnych i pracowników świetlic socjoterapeutycznych oraz innych osób, które prowadzą zajęcia o charakterze opiekuńczo-wychowawczym z dziećmi i młodzieżą. Zebrane scenariusze cechują się różnorodnością metod aktywizujących, twórczego myślenia oraz zabaw.

7. Biblioterapia formą terapii pedagogicznej : skrypt dla studentów pedagogiki / Irena Borecka. - Wałbrzych : Wydaw. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, 2001. - 96 s.

Książkę przygotowano z myślą o nauczycielach, pedagogach, studentach pedagogiki, którzy w przyszłości będą pracować w różnych placówkach oświatowych. Ma ona za zadanie zasygnalizować w jaki sposób można pomóc dzieciom i młodzieży, stosując środki czytelnicze i techniki biblioterapeutyczne. Zamieszczone w Aneksach scenariusze zajęć biblioterapeutycznych będą ważną pomocą dydaktyczną dla początkujących nauczycieli i wychowawców.

8. Biblioterapia w działaniach placówek opiekuńczo-wychowawczych / Tomasz Kruszewski. - Toruń : "Akapit", 2006. - 188 s.

Poruszona w książce problematyka dotyczy spraw istotnych dla efektywnych działań wychowawczo-socjalizacyjnych. Praca ta oprócz walorów porządkująco-wyjaśniających problematykę i metodologię biblioterapii, ma także wymiar praktyczny: przedstawia bowiem implementację metody biblioterapeutycznej w instytucjach wychowania zastępczego. Efekty uzyskane w pracy (tak wnioski płynące z analizy piśmiennictwa, jak i przeprowadzonych badań) zostały sformułowane w sposób jasny i świadczą o kompetencji autora w tym zakresie i Jego predyspozycjach naukowo-badawczych.

9. Biblioterapia w edukacji czytelniczej i medialnej w szkole podstawowej i gimnazjum : materiały dydaktyczne dla nauczycieli i bibliotekarzy / Irena Borecka. - Wałbrzych : "Unus", 2002. - 165 s.

Poradnik może służyć bibliotekarzom praktykom, którzy realizują programy edukacji czytelniczej i medialnej, zawiera bowiem nowy zestaw scenariuszy zajęć biblioterapeutycznych tak pomyślanych, aby były zbieżne z tym programem. Z poradnika mogą także korzystać pedagodzy szkolni i wychowawcy klas, gdyż zawarte tu scenariusze współgrają z uniwersalnym programem wychowawczym szkoły. Opracowanie to składa się z trzech

części: „Wstęp do biblioterapii”, „Biblioterapia w szkole podstawowej” i „Biblioterapia w gimnazjum”. Dopełniono je rozdziałami poświęconymi stosowaniu dramy w biblioterapii i zajęciom inspirowanym utworem M. Borowej „Ogrody”. Całość uzupełniono obszernymi Dodatkami, w których zamieszczono bibliografię, narzędzia diagnostyczne oraz scenariusze i konspekty zajęć biblioterapeutycznych.

- 10. Biblioterapia w edukacji dziecka niepełnosprawnego intelektualnie : materiały dydaktyczne dla nauczycieli i bibliotekarzy / Irena Borecka, Sylwia Wontorowska-Roter. - Wałbrzych : "Unus", 2003. - 243 s.**

Opracowanie składa się z dwóch części. Pierwsza ma charakter teoretyczny. Jej celem jest uporządkowanie wiedzy o dziecku niepełnosprawnym umysłowo, o jego potrzebach i możliwościach ich realizacji. Przedstawiono w niej także podstawowe informacje o biblioterapii jako metodzie psychicznego wsparcia, którą mogą stosować zarówno nauczyciele, bibliotekarze, jak i rodzice. W części drugiej zaprezentowano wybrane formy pracy z dziećmi mającymi kłopoty z zachowaniem i uczeniem się. Proponowane zajęcia można stosować w szkole specjalnej, jak i w klasach integracyjnych szkoły powszechnej oraz w domu rodzinnym dziecka. W Aneksach zostały zamieszczone scenariusze zajęć i zabaw, które mogą przyczynić się do poprawienia wyników w nauce oraz zwiększyć efektywność indywidualnej pracy dzieci nad samym sobą. Proponowane zajęcia są tak pomyślane, że każdy nauczyciel lub rodzic może je stosować w całości lub tylko wybierać pewne ich elementy.

- 11. Biblioterapia w praktyce : poradnik dla nauczycieli, wychowawców i terapeutów / pod red. Eweliny J. Koniecznej. - Kraków : "Impuls", 2005. - 263 s.**

Książka zawiera wyjątkowe teksty, opracowane w formie scenariuszy biblioterapeutycznych, przeznaczone do pracy z grupą. Głównym celem zamieszczonych tekstów jest profilaktyka oraz praca z emocjami. Scenariusze mogą znaleźć zastosowanie zarówno na zajęciach dydaktycznych, jak i socjoterapeutycznych, czy spotkaniach z grupą wsparcia. Książka stanowi nie tylko źródło pomysłów do pracy z grupą, lecz także poradnik, w jaki sposób pisać własne scenariusze biblioterapeutyczne. Materiał jest przeznaczony do realizacji przez nauczycieli szkół podstawowych, gimnazjalnych, zawodowych oraz licealnych.

- 12. Biblioterapia w środowisku współzależnionych z grup rodzinnych Al-Anon : (od teorii do działań praktycznych) / Bronisława Woźniczka-Paruzel. - Toruń : Wydaw. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2002. - 213 s.**

Książka ta stanowi opracowanie poświęcone biblioterapii w środowisku osób współzależnionych, których życie zostało zaburzone przez alkoholizm najbliższych. Jest to praca poruszająca istotne problemy, dająca nie tylko omówienie teoretyczne, ale również proponująca praktyczne możliwości ich rozwiązania. Autorka omawia bolesne problemy współzależnienia, a zarazem wskazuje, że ludzie tym dotknięci mogą znaleźć pomoc i wsparcie dzięki biblioterapii wprowadzonej do prac grup rodzinnych Al-Anon.

- 13. „Czarodziejski pyłek” czyli metafora i bajka we wspomaganiu rozwoju małego dziecka : przykładowe bajki o charakterze terapeutycznym**

z zakresu akceptacji i tolerancji drugiego człowieka oraz niwelowania lęków i obaw towarzyszących małym dzieciom, przykładowe scenariusze zajęć do wykorzystania w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym / Agnieszka Jaszczyk, Beata Kochaniak. - Kraków : "Impuls", 2006. - 73 s.

Pozycja ta jest adresowana do nauczycieli i rodziców mających kontakt z dziećmi w wieku przedszkolnym, pragnących z jednej strony stymulować rozwój dzieci, z drugiej zaś pomagać im wtedy, gdy tego potrzebują. Książkę można podzielić na część teoretyczną, która dotyczy wykorzystania bajek w pracy z dziećmi, oraz praktyczną, zawierającą bajki o charakterze terapeutycznym, a także scenariusze zajęć z zakresu bajki i metafory z uwzględnieniem poszczególnych problemów.

- 14. Czarodziejskie bajki : scenariusze zajęć do programu profilaktyczno-wychowawczego o charakterze biblioterapeutycznym dla klas I-III szkoły podstawowej / Ewa Wilamowska, Joanna Walczak. - Lublin : "Klanza", 2005. - 78 s.**

Zaproponowany przez autorki program profilaktyczno-wychowawczy powstał przede wszystkim z myślą o dzieciach, które mają trudności z przewyciężaniem sytuacji lękowych. Głównym celem programu jest przygotowanie uczniów klas młodszych szkoły podstawowej do tego, by lepiej radzili sobie z rozwiązywaniem problemów, by lepiej rozumieli siebie i swoje uczucia, a poprzez zabawę nauczyli się współpracy oraz dostrzegania i szanowania odmienności innych osób. Ćwiczenia skonstruowane są tak, aby dzieci kształciły umiejętność mówienia o sobie, o przeżywanych emocjach oraz potrafiły szukać wsparcia w sytuacjach kryzysowych.

- 15. Historia Guziolka czyli jak tworzyć i wykorzystywać bajki i opowiadania w biblioterapii oraz rozwoju aktywności twórczej dziecka w wieku przedszkolnym : poradnik dla dzieci, rodziców i nauczycieli / Katarzyna Szeliga. - Kraków : "Impuls", 2005. - 123 s.**

Prezentowana publikacja porusza bardzo popularne ostatnio zagadnienia z zakresu arteterapii (biblioterapii) oraz rozwijania aktywności twórczej. Jej celem jest zachęcenie do wspólnych rozmów dzieci i rodziców i wyciąganie z tych rozmów wniosków. Książka zawiera również porady wychowawcze. Celem związanym z aktywnością twórczą dzieci jest zachęcenie do twórczego działania (scenariusze) oraz własnej twórczości poprzez układanie przez dzieci bajek i opowiadań. Książka adresowana jest do dzieci, rodziców i nauczycieli. Dzieciom pozwala zrozumieć punkt widzenia dorosłych, zachęca do dziecięcej twórczości i rozmów z rodzicami. Rodzicom wskazuje tematy do dyskusji z dzieckiem oraz daje wskazówki wychowawcze. Nauczycielom podsuwa różne możliwości wykorzystania bajek i zachęca do aktywności twórczej.

- 16. Z motylem w tle : o baśni w biblioterapii i terapii pedagogicznej / Irena Borecka. - Wałbrzych : Wydaw. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, 2004. - 142 s.**

Autorka w swojej książce wskazuje na takie baśniowe motywy, które mogą się przyczynić do harmonijnego rozwoju dzieci. Zwróciła uwagę nie tylko na ich znaczenie wychowawcze i terapeutyczne, ale omówiła także wybrane, inspirowane baśniami, formy pracy dydaktycznej, wychowawczej

i terapeutycznej, które pomagają kształtować postawy i nawyki dzieci. Najwięcej uwagi poświęciła baśni jako elementowi pracy bibliotekarza i biblioterapeuty.